

Vuoden Ympäristörakenne 2023

Tampereen Näsin puistosilta

Elsi Lehto, maisema-arkkitehti MARK
elsi.lehto@maanlumo.fi
www.maanlumo.fi
Krista Muurinen, maisema-arkkitehti
MARK
krista.muurinen@maanlumo.fi

Dakota Lavento, toimittaja

Vuoden Ympäristörakenteeksi 2023 valitulla Tampereen Näsin puistosillalla on kilpailun tuomariston mukaan hyödynnetty poikkeuksellisella tavalla vanhan ajoneuvosillan rakenteet uuteen käyttötarkoitukseen muuttamalla silloista toinen Puistosillaksi virkistykseen ja kevyen liikenteen kulkuun. Kohteessa on lisäksi käytetty ansiokkaasti erilaisia kierrätettyjä materiaaleja.

– Maisemasilta rytmittyy miellyttävällä tavalla ympäröiviin alueisiin ja jatkaa puistomaista kulkua alueiden välillä. Monipuolisen kasvillisuuden tuominen sillalle nähtiin ansiokkaana – värivalinnat ovat alueelle sopivia ja istutusalueet jaksottavat luontevasti oleskelualueita ja kulkureittejä. Kasvillisuus oli vierailuajan kohtana lähtenyt hyvin kasvuun, rakennusmateriaalit olivat laadukkaita, ja asennustyön jälki pääosin huolellista. Myös esteettömyys oli huomioitu kohtuullisen hyvin sillan päästä päähän, tuomariston lausunnossa sanotaan.

Tuomaristo antoi kiitosta myös kierrätysmateriaalien käytöstä ja esteettömyyden huomioon ottamisesta. Maisemasillan rakennusmateriaalit olivat perustelujen mukaan laadukkaita ja asennustyön jälki pääosin huolellista.

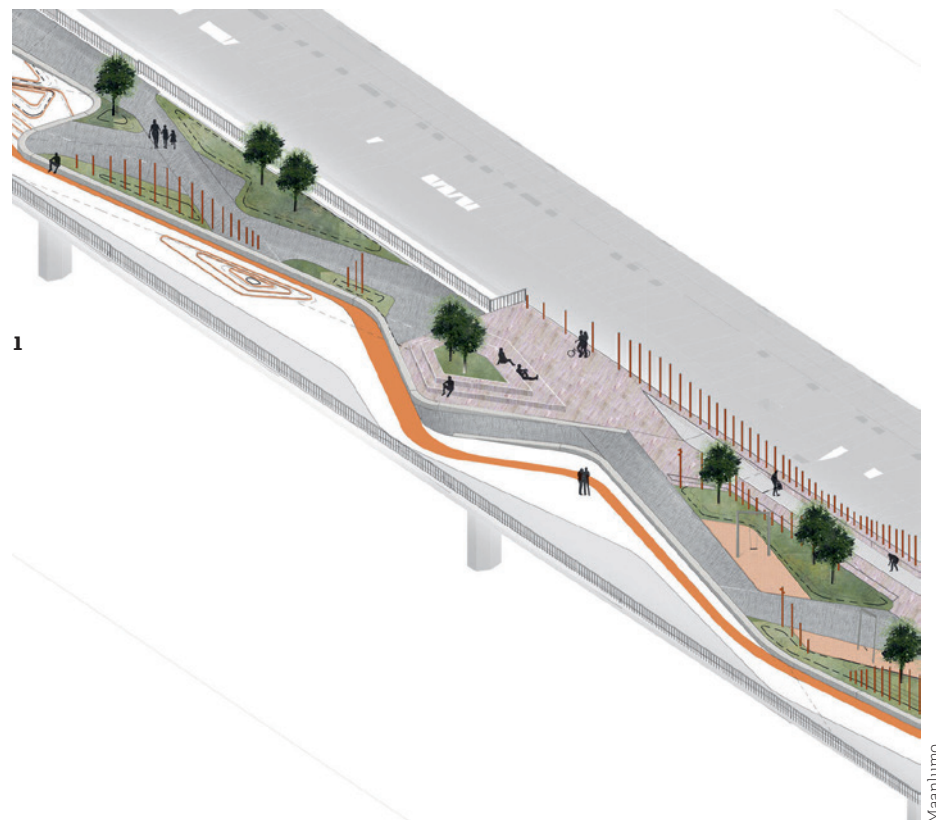
Näsin puistosilta on uniikin viherrakentamisen ja kiertotalouden esimerkkikohte, jonka rohkea visuaalinen ilme on luotu innovatiivisilla suunnitteluratkaisuilla, veistoksellisella muotokielellä ja tunnistettavilla väri- ja materiaalivalinnoilla. Purkamisen sijaan silta sai uuden elämän julkisena, vihreänä ulkotilana, joka asettuu luontevaksi ja omaleimaiseksi osaksi laajaa Näsijärven rantareittikonaisuutta.

Rohkea ja ennakkoluuloton tilaaja sekä avoin vuoropuhelu eri osapuolten välillä mahdollistivat korkeatasoisen lopputuloksen. Vanhaa uudistamalla saatiin upeasti parannettua tamperelaisten arkiympäristöä.

Näsin puistosillasta on muodostunut Tampereen uusi nähtävyyks. Kaikkiaan 255 metriä

1 Näsin uusi puistosilta, aksionometria sillasta.

2 Iltavalaistusta ja kasvillisuutta. Kasvillisuuden suunnittelussa keskeisiä teemoja olivat Näsijärven rantojen luontainen lajisto, sillan vaativat kasvuolosuhteet sekä kukinnan sävy.

3

4

pitkä ja reilut 14 metriä leveä silta kutsuu liikumaan ja ihailemaan kaupungin tärkeimpiä maamerkkejä, kuten Särkänniemeä, Näsinneulaa ja Siilinkaria uudesta horisontista.

Puistosilta avattiin toukokuussa 2023 ja vastaanotto on ollut positiivista. Silta äänestettiin myös yleisön suosikiksi Tampereen Hyvän rakentamisen palkintoehdokkaista 2023.

Inspiraatio tuulesta ja aalloista

Rantatunnelin valmistumisen jälkeen toinen Näsin silloista jäi tarpeettomaksi ja sen sijaan, että se olisi purettu, Tampereen kaupunki päätti uudistaa sen puistosillaksi.

Puistosillan muotokieli saa inspiraationsa Näsinjärven aaltojen ja tuulten liikkeistä. Pituussuuntainen aaltoileva luonnonkivimuuri jakaa sillan kahteen erilaiseen osaan: liikkumisen vyöhykkeeseen ja muurilla korotettuun oleskelun alueeseen. Liikkumisen reitti jaksottuu jalankulun kivettyyn reittiin ja muuriin rajautuvaan monipuolisen liikkumisen mahdollistavaan, osittain kumpuilevaan asfaltoituun reittiin, joka soveltuu esimerkiksi skuuttaukseen.

Oleskelutaso jaksottuu istutusten avulla pieniin oleskelun alueisiin, jotka avautuvat eri suuntiin tarjoten sekä vaihtelevia näkymiä että tuulensuojapaikkoja. Se nostettiin muurin avulla enimmillään puoli metriä liikkumisen reittiä ylemmäksi. Pinnan nosto muurin avulla mahdollisti istutusalueiden kasvualustoiden toteuttamisen ja varusteiden kiinnittämisen.

Puistosilta rytmittyy suhteessa ympäröivään maisemaan. Sekä sillan Ranta-Tampel-

lan että Särkänniemen päädyissä ja keskellä Pajasaaren kohdalla rakenteet ovat kookkaampia ja niiden kohdalle on istutettu korkeampaa kasvillisuutta. Virtaavan veden kohdalla kasvillisuus ja rakenteet ovat vähäeleisempiä.

Sillan keskelle sijoittuu laaja porrastuva puutaso, joka liittyy maisemasillan ja ajoneuvoliikenteen sillan toisiinsa ja mahdollistaa siirtymisen sillalta toiselle. Sydänalueella on aurinkotuolien ja istuskelutasojen lisäksi kaksi keinoa, joista avautuu näkymät järvelle. Puutason kohdalla siltojen välisen tilan päälle muodostuu elämyksellinen kävelyreitti. Tammerkosken veden pyörteet näkyvät sen kulkupinnan teräsrilän läpi.

Pajasaari jakaa sillan alla virtaavan Tammerkosken suun kahteen osaan. Kasvillisuuden jaksotus perustuu tähän jakoon siten, että korkea kasvillisuus sijaitsee sillan päädyissä sekä keskellä siltaa Pajasaaren kohdalla. Väliin jäävillä kohdilla "veden päällä" matalampi kasvillisuus mahdollistaa avoimena säilyvät näkymät Näsinjärvelle ja Tammerkoskelle.

Sillalle istutettu kasvillisuus koostuu pienpuista, havu- ja lehtipensaista, köynnöksistä, perennoista, heinistä ja niittykasvillisuudesta. Kasvillisuuden suunnittelussa keskeisiä teemoja olivat Näsinjärven rantojen luontainen lajisto, sillan vaativat kasvuolosuhteet sekä kukinnan sävyt. Kasvillisuusalueet toteutettiin dynaamisina sekaistutuksina. Vedensääntä ja hulevesien käsittelyä parannettiin asentamalla puistosillalle vedenkeräilykennosto, joka mah-

3 Näsin sillat ennen muutostöitä. Kuva on toukokuulta vuodelta 2008.

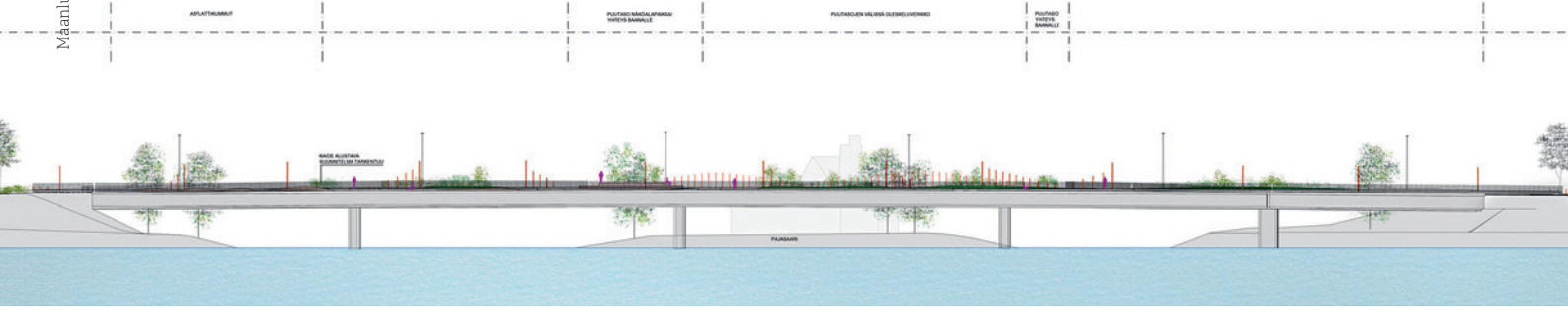
4 Näsin siltojen alla oli ennen useita graffiteja.

5 Näsin sillat ennen muutostöitä.

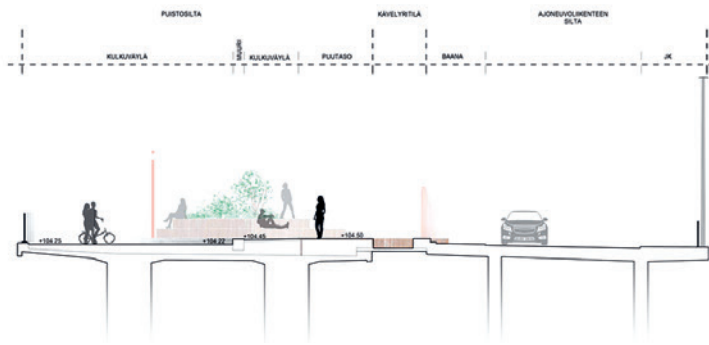
6 Uusi Näsin puistosilta.

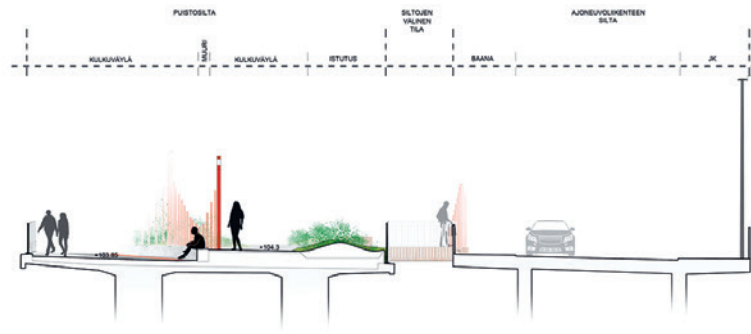

9

10

7

8

7 Tuomaristo kiitti Näsin puistosillan innovatiivisilla suunnitteluratkaisuilla, veistoksellisella muotokielellä ja tunnistettavilla väri- ja materiaalivalinnoilla luotua rohkeaa visuaalista ilmettä. Kuvassa puistosillan monitoimiväline Särkänniemen puoleisessa päädyssä.

8 Puistosillan sydänalueen keinuilta avautuu näkymä järvelle. Sillalla on muun muassa skuauttaukselle hyvin soveltuva, osittain kumpuileva asfaltoitu reitti.

9 Näsinsilta luonnos.

10 Poikkileikkauksia.

dollistaa veden vapaan liikkeen rakenteiden alla.

Puistosiltaa jaksottavat vertikaalisuunnassa aaltoilevat, vaihtelevan korkuiset oranssit pylväsrivit. Korkean puustokasvillisuuden puuttuessa pylväät luovat tilarajaa ja tuulensuojaa sillan oleskelualueille. Pylväiden korkeus vaihtelee noin puolesta metrillä neljään metriin. Pylväisiin integroitiin sillan valaistus ja osa pylväsväleistä varustettiin vajereihin, jotka toimivat köynnösten kiipeilytukina. Perusvalaistus integroituu aaltoilevien pylväsrivien korkeimpiin pylväisiin tikkumaisella valaisimella ja valonheittimillä.

Kierrätysteema näkyy sillalla myös kiveyksissä ja kalusteissa: osa kiveyksestä toteutettiin Pakkahuoneenaukion puretuista graniittilaatoista ja Hämeenkadulta puretuista nupukivistä.

Puistosillan penkit, aurinkotuolit ja piknik-pöydät on tehty käsityönä ja niissä on käytetty kaupungin omista talousmetsistä saatua lehtikuusta.

Vanha siltarakenne oli haastava suunnittelukohte. Suunnittelussa piti huomioida muun muassa sillan nykyiset rakenteet, korkotasot ja vedenpoisto. Näsijärvi altistaa suunnittelualueen voimakkailla pohjoistuulilla ja luo omat reunaehdot. Silta sijaitsee kulttuurihistoriallisesti merkittävällä alueella, joka otet-

tiin huomioon rakenteiden ja kasvillisuuden istuvuudessa suurmaisemaan.

Tunnustus tasokkaalle ympäristölle

Betoniteollisuus ry:n, KIVI ry:n ja Puutarhaliitto ry:n järjestämän Vuoden Ympäristörakenne -kilpailun tulokset julkistettiin 13. helmikuuta 2024 Jyväskylässä.

Kilpailussa myönnettiin kunniakirjat palkitun kohteen tilaajalle sekä suunnittelussa ja toteutuksessa keskeisesti mukana olleille tahoille.

Kunniakirjat saivat: Maisema-arkkitehtitoimisto Maanlumo Oy ja Tampereen kaupunki

Vuoden Ympäristörakenne -kilpailun tavoitteena on tehdä tunnetuksi tasokkaita ympäristökokonaisuuksia, joissa hyvällä suunnittelulla ja toteutuksella on luotu esteettisesti ja toiminnallisesti kestävä, hyvä ympäristö. Palkinto jaettiin nyt 33. kerran.

Kilpailun tuomaristossa olivat edustettuina Betoniteollisuus ry:n, KIVI ry:n, Puutarhaliiton, Viherympäristöliiton, Suomen Maisema-arkkitehtiliiton, Maisemasuunnittelijoiden, Suomen Arkkitehtiliiton sekä ympäristöministeriön edustajat.

Vuoden 2023 ympäristörakenne -kilpailun kolmeen finalistin joukossa olivat Näsin Puistosillan lisäksi Piperin puisto Helsingin Suomalaisesta ja Tanssin talon ympäristö Helsingistä. •

11-12 Näsin 255 metriä pitkää puistosillasta on muodostunut Tampereen uusi nähtävyys, joka kutsuu tamperelaisia viihtymään ja ihailemaan maisemia niin päivisin kuin upeassa iltavalaistuksessakin. Puistosillan puukalusteet on tehty käsityönä kaupungin omista talousmetsistä saadusta lehtikuusipuusta.

Tampereen Näsin Puistosilta

Maisema-arkkitehtisuunnittelu:

Maisema-arkkitehtitoimisto Maanlumo Oy,
Krista Muurinen, maisema-arkkitehti MARK,
maisemasuunnittelusta ja kaupunkikuvasta
vastaava projektipäällikkö
Elsi Lehto, vastuusuunnittelija maisema-ark-
kitehti MARK
Reeta Pellinen, maisema-arkkitehti MARK
Liisa Dahlqvist, tekninen suunnittelija ja
puutarhuri

Puistosillan rakennesuunnittelu ja molempien siltojen kunnostussuunnittelu:

WSP Finland Oy,
Antti Silvennoinen
Jukka-Pekka Vainiola

11
12

Valaistus- ja sähkösuunnittelu:

WSP Finland Oy,
Valaistus: Annukka Larsen
Sähkö: Antti Saari

Toteuttajat:

Siltojen kunnostusurakoitsija:
Kreate Oy,
Jari Humalajoki
Mikael Klasila

Pintarakenteen urakoitsija:

Tampereen Puutarha-Center Oy,
Markus Nikkanen

Tuolit, penkit ja pöydät:

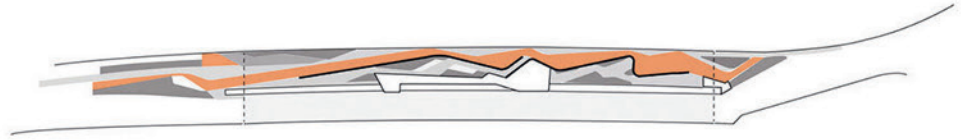
Maanrakennus Mikko Sallinen Oy

Sähköurakointi:

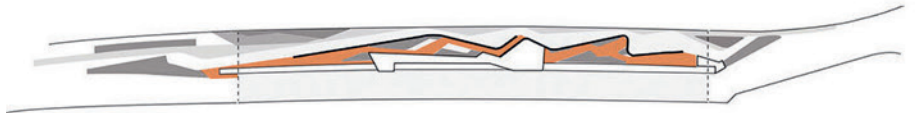
Normivalaistus O,
Vesa Laakkonen

Rakennuttaja/tilaaja sekä suunnittelun ohjaus:

Tampereen kaupunki / Kaupunkiympäristön palvelualue / Rakennuttaminen
Raija Tevaniemi, rakennuttajainsinööri
Jukka Rantala, rakennuttajainsinööri
Anna Levonmaa, erikoissuunnittelija

asfaltti, asfalttimaalit ja
asfalttikummut

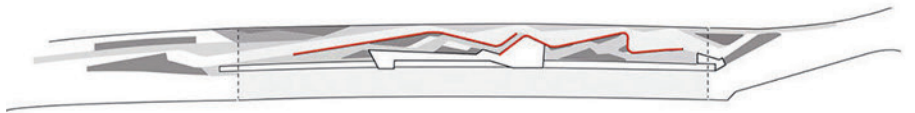
betonikiveys

luonnonkiveys

puutasot

valettu betonimuuri

13

Näsin puistosilta hyödyntää hienosti vanhan rakenteen

Dakota Lavento, toimittaja

Kaksi Näsinsiltaa sijaitsee Näsijärven kulttuurimaisemassa, Tammerkosken yläjuoksulla. Pohjoinen, leveämpi silta valmistui vuonna 1975 ja eteläinen 1992. Sillan kansi valettiin valmiiden pilareiden päälle, kun Paasikivi–Kekkonen-tietä rakennettiin Tammelan kaupunginosan läpi.

Pohjoinen silta poistui ajoneuvoliikenteen käytöstä, kun Valtatie 12 siirtyi tunneliin Santalahden ja Naistenlahden välisellä osuudella.

– Kaavavaiheessa oli ajatuksena, että tarpeettomaksi jäävä silta puretaan, rakennuttajainsinööri *Raija Tevaniemi* kertoo. – Olisi kuitenkin ollut hullua purkaa olemassa olevaa siltaa. Purkamisesta olisi myös muodostunut aikamoiset kustannukset, eikä se olisi ollut helppoa, sillä sillan alapuolella sijaitsevat muun muassa kaukolämmön ja 110 kV:n runkolinjat. Kaikki tekniikka olisi pitänyt siirtää eikä jäljelle jäävän sillan alla olisi välttämättä ollut sille tilaakaan.

Niinpä Tampereen kaupungilla ryhdyttiin miettimään toisenlaista ratkaisua sillan hyödyntämiseksi.

Maalumo Oy tuntee alueen mainiosti, sillä toimisto on aikaisemmin suunnitellut julkisia ulkotiloja paitsi Särkänniemeen, myös vuonna 2021 Vuoden Ympäristörakenteeksi valittuun Ranta-Tampellaan.

– Pohjoinen silta olisi tietysti voitu vain avata jalankululle ja pyöräilylle, mutta leveä silta olisi mennyt ikään kuin hukkaan. Tilana se mahdollistaa oleskelu- ja pysähtymispaikkoja sekä erilaisia toimintoja, maisema-arkkitehti *MARK Krista Muurinen* sanoo.

Krista Muurinen kertoo, että Maanlumon suunnittelijat yhdessä tilaajan kanssa lähtivät ideoimaan sillalle uutta käyttöä. – Tampereen kaupunki on tilaajana innovatiivinen ja suhtautuu positiivisesti ”villeihinkin” ehdotuksiin, hän jatkaa.

13 Näsinsiltojen välillä on noin 2,5 metriä leveä tyhjä tila ja enimmillään puoli metriä korkeuseroa.

14 Matala luonnonkivinen muuri erottaa oleskelualueen ja liikkumiseen tarkoitetun vyöhykkeen toisistaan.

15

Vanhat siltarakenteet asettivat suunnittelulle omat reunaehdonsa. – Vanha silta oli suunniteltu ja rakennettu kestäväksi raskastakin ajoneuvoliikennettä, mutta puistorakentamisella on kuitenkin erilaiset reunaehdot, kuin kadulla.

Vanha silta on suunnittelijankin näkökulmasta tosi inspiroiva lähtökohta. – Sitä kautta saadaan luonnollisesti paikan ajallinen kerroksellisuus näkyviin maisema-arkkitehti MARK Elsi Lehto huomauttaa.

Suunnittelussa oli otettava huomioon paitsi kantavuus, myös korkomaailma ja mietittävä, paljonko rakenteita sillalle mahtuu ja miten ne pystytään kiinnittämään.

Vaadittiin hienovaraista suunnittelua ja suunnitelmien yhteensovittamista siltojen samaan aikaan etenevän WSP Finland Oy:n tekemän korjaussuunnittelun kanssa. Mallista varmistettiin esimerkiksi reunapalkkien sijainti, uusien rakenteiden mahtavuus ja kuivatusratkaisujen toimivuus.

Kumpaankin Näsinpuostosillalle tehtiin kunnostus ja sen perusteella korjattiin joitakin rakenteellisia, lähinnä kuivatuksen liittyviä seikkoja. Vanhat pintarakenteet, kiveykset ja asfaltti poistettiin. Myös eteläisen ajoneuvoliikenteelle jäävän sillan poikkileikkaus muuttui. Vanhaa jalkakäytävää levennettiin, jotta sillalle

saatiin neljä metriä leveä pyörätie. Vanhat vesieristykset ja reunapalkit uusittiin.

Kasveille tarvittiin Puistosillalle kasvualustaa, ja sitä varten korotettiin reunapalkkia pohjoispuolella, piikattiin vanha palkki pois ja siitä tehtiin korkeampi, Raija Tevaniemi kertoo.

Yksi suunnitelman perusajatus oli kahden sillan yhdistäminen ja niiden välisen kulkuyhteyden mahdollistaminen. Sillat ovat suhteessa toisiinsa eri korkeusasemissa ja niiden välillä on enimmäksään puoli metriä korkeuseroa. Siltojen välissä on noin 2,5 metriä leveä tyhjä tila. –Meille tämä kahden sillan välinen kuilu oli suunnittelun alkuvaiheessa inspiraation lähde. Mietimme, voisiko kuilun, vetten päällä kävellä. Minkälaista olisi kävellä Tammerkosken päällä, kahdeksan metriä sen yläpuolella. Oli kiva huomata, että Tampereen kaupungilla nimenomaan juuri tähän ajatukseen suhtauduttiin ennakkoluulottomasti ja positiivisesti, Krista Muurinen kertoo.

Suunnittelua inspiroivaksi reunaehdoksi osoittautuivat myös Näsinjärven olosuhteet. Avoin selkä ja sääolot, tuulisuus erityisesti huonommalla säällä ovat kävelijän kannalta haaste. Toisaalta järven läsnäolo on eri sääoloissa nimenomaan voimavara ja hieno elementti, Elsi Lehto painottaa.

Sillan sijainti Tammerkosken kulttuurimaisemassa vaikutti suunnitteluratkaisuiden valintoihin, kuten rakenteiden ja kasvillisuuden korkeuteen.

Työmaavaiheessa suuremmilta yllätyksiltä onneksi välttyttiin, sillä siltojen korot ja saumat oli etukäteen mitattu tarkkaan. Työn edetessä joitakin yllätysrakenteita toki paljastui ja esimerkiksi pinnantasausta jouduttiin tarkistamaan, jotta pintarakenteet mahtuivat jouhevasti paikoilleen. – Ei mitään dramaattista, mutta kun tekniset reunaehdot ovat tiukat ja liitytään vanhaan rakenteeseen, voidaan vähän joutua justeeraamaan, Krista Muurinen sanoo.

Elsi Lehto kertoo, että kaiken kaikkiaan hanke sujui erittäin hyvin. –Vuoropuhelu oli tilaajan kanssa sujuvaa. Mehän olemme yhdessä toteuttaneet jo Ranta-Tampellan julkiset ulkotilat. Keskustelimme yhdessä esimerkiksi kohteesta käytettävistä kierrätysmateriaaleista.

Tampereen kaupunki tunnetaankin innovatiivisesta suhtautumisestaan rakenteiden ja materiaalien hyötykäyttöön. Raija Tevaniemi sanoo, että suunnittelua on tietoisesti pyritty ohjaamaan siihen suuntaan. –Meillä on käytettävänä purettuja graniittilaattoja, luonnonkiveä ja betonirakenteita. Minusta on mielenkiintoista miettiä, mitä niistä saisi

16

uudessa käytössä. Samalla saadaan aikaan omaleimaista kaupunkikuvaa.

– Tampereen kaupunki osoittaa ennakkoluulottomuutta ja vastuullisuutta etsiessään materiaaleille ja rakenteille uusiokäyttöä, Krista Muurinen painottaa.

– Kaupunki voi olla ylpeä ympäristösuunnittelunsa tasosta. Tampereella on monia hienoja esimerkkejä korkealaatuisesta ympäristörakentamisesta, hän jatkaa.

Jatkoa on tulossa. Parhaillaan kaupungilla pohditaan, mitä tehdään asemanseutua uudistettaessa Erkkilänsillan kaarelle. –Voi olla, että sille löytyisi vielä toinen paikka, jossa kaaret voitaisiin säilyttää ja niiden historiaa jatkaa, Raija Teivaniemi kertoo. •

15 Metallisen kävelyritilän päällä kävellään siltojen välisen kuilun ja veden päällä.

16 Puistosilta Ranta-Tampellan suuntaan.

Environmental Structure of the Year 2023: Näsi Park Bridge in Tampere

The Näsi Park Bridge in Tampere was built using in an exceptional manner the structure of the old vehicle bridge for the new purpose of use, and landscaping the bridge for recreational activities and for use by pedestrians and cyclists. The landscaped bridge is adapted to the surrounding areas in a pleasant way and forms a continuation between the areas as part of the park.

The old vehicle bridge has now been converted on the side of Lake Näsijärvi into a recreational space with lounging areas for the public. The adjacent part facing the Tammerkoski rapids was left for vehicular and cycling use. The Park Bridge is part of the shore route on Lake Näsijärvi.

The versatile landscaping project utilised local granite in the undulating stone wall that evens the height differences between the two bridges.

Green area development was one of the fundamentals in the design of the project with green areas running across the entire Park Bridge. The plants were selected for the project with the aim that they will never block views to Lake Näsijärvi, but during the summer

season something will always be in bloom in the lounging areas.

The Jury also applauded the use of recycled materials and the consideration of accessibility aspects. The building materials were commended for their high quality and installation work for diligence of execution in most parts.